

Die Iouis proximi elapso qui fuit 4.^a Nonas Julias cum ad se accersiuisset sum. Pont.
Cardinales eos, quos ad ea, quae sacrosancti Concilij sunt adhibere solet, me itum
qui sic oratoris Cath.^{ca} m.^{is} munere fungor adesse iussit, ut super ijs de quibus
deliberandum statuerat meam quoque sententiam exquireret. Deliberatio fuit
circa doctrinam canonis de Episcoporum institutione, et summi Pontificis aucte
ac praesentia, ut nimirum quod Card.^{us} Lotaringus una cum alijs post
longas Patrum disceptationes dirimenda tandem dissensionis causa in ea ma
teria conscripserat id ipsum quale esset disquireremus. Ibi tum singulis Car
dinalibus ordine sententiam dicentibus grauitate certe et luculenter, ego quoque
rogatus dixi quae mihi tunc uidebantur. Quia tamen et locus et tempus
prolixioris disputationem non permittebant, domum inde reuersus non abs
te facturum me existimaui si eadem paulo diffusius repetita scriptis omnino
comprehenderem, tum quod materia dignitas ita postulare uideretur, tum ut
ipse mihi facerem satis, qui quae doctores uarijs locis diffuderant sub unum mihi
ueluti conspectum cupiebam reuocari. Quo igitur ad intelligendum omnia
illustriora sint Axiomata ea et propositionibus quibusdam breuiter
distinguemus. Est igitur hoc primum

Potestas Papa eiusque plenitudo bifariam a Theologis distingui solet forma,
scilicet, et materialiter Prima pp.^a fuit et est de qua intelligen^t ue
niunt quae a iurisperitis per sepe traduntur cum dicunt quod sit immu
tabilis, inabdicabilis imperprescriptibilis ut quae a Christo Petro, omnibusque
illius successoribus immediate sit tradita. Innoc.^{us} quem comuniter omnes sequu
tur in c. bone 2. de postul. prel. Abb. in c. 2. de cler. non resid. et in c. uenientes
de iur. iur. glo. in c. pr. de cler. aegrot in 6. moder in c. cum contingat de for.
compet. Jo. and. in c. eccia s. mariae de constit. Soc. cons. 275. col. 3. uol. 2. Bal. in
l. cum multa c. de bonis 93 lib. ubi ait quod eam tollere aut diminuire nec mun
dus ipse posset, nec tota eccia ita quod eam in dubium uertere nefas sit et dispu
tare item de ea re sacrilegium. Quin nec ipse Papa (manente eo Papa) potest em
Pontificatum abdicare quod et constitutione Canonica ramdum a Bonif. viij. declar

zatum exhibet hanc potestatis plenitudinem a se remouere, aut quoquomodo eam
diminuere; esset enim mutilare seipsum quod fieri nequit, ut Luc. de pœn. ait
in l. quicumq; C. de omni agr. deser. l. xi. Bal. in prælud. feud. quem Panor
Fely. et reliqui omnes cōmemorant de Imperatore loquens sic ait, quod aut possit
facere sibi parem uel superiorem, uel aliquem impune qui posset rebellare imperio
impossibile est, quia lex Regia contradicte et quia secundum Aristot. nullum
inferius stantibus terminis discretiuis participat ad quod superius est. Sed
hoc notius q̄ ut longiori ageat explicatione. Unde potestas hæc formalis tan-
ta plenitudinis est, omniumq; summorum Pontificum una et eadem ut a
Theologis proprie diffiniri minime queat sed describi tantum omnibus ita di-
centibus quod tanta est, quantam Christus intellexit Eccl̃a suæ esse profutu-
ram, nimirum ad ædificationem non destructionem

Materialis potestas quæ recipit usum quæq; mores, totamq; Reip. moderationem
concernit de hac enim loquor alio atq; alio modo sumenda est cum iuxta
temporum uarietatem ex tempestate Reip. ipsa quoq; eadem subsistente ratione
et æquitate uariabilis et mutabilis sit: de hac multi multa sed quæ ad rem modo
nihil faciunt. quoniam tota nostra disputatio ad potestatem formalem de qua
diximus referenda est.

Axioma 2° Qui duplicem potestatem distinguunt ordinis scilicet et iurisdictionis, quiq; iuri-
dictionem omnem ad sum. Pont. referunt ab eoz; ceu a fonte manare in alios
dicunt, aut qui eam Episcopis ex Christi institutione ad eundem modum, quo
idem ipse ordo competere affirmant omnes in hoc saltem concordēs sunt (est enī
disputatio Catholicor; non impiorum aut hæreticor;) quod Papa summus sit
caput et princeps in uniuersa ecc̃a a quo tota potestas ecc̃a siue ordinis siue
iurisdictionis mediate uel immediate deriuetur pendeat, eisdemq; subordinati
sit uti Franc. Vitorrien' sua relectione de Pot. II. in fr. tradit. tantum
abest ut pro intolerando errore perniciosissimæq; hæresi Eccl̃a unitatem
seindente, et illius monarchicum regimen euertente Saberi debeat. Sed
et hoc distinctus nos, et quid sentiendum sit ne dubium incertum relinqua-
mus. Statim annectemus

Axioma 3^m Idem qui has duas potestates observant, ordinis nimirum et iurisdictionis, alteram quæ corpus Christi uerum, Alteram quæ corpus Christi mysticum respicit unanimi quoque sententia fatentur Episcopatum et Sacerdotium a Christo Domino fuisse instituta. Episcoposque Apostolorum, Presbyteros uero 72 discipulorum loco successisse. Præterea Epōs Presbyteris non modo iurisdictione, sed gradu quoque dignitate, auctoritate et ordine (etiam si Hieronymus Sicut aliter aut certe obscure loquatur) superiores esse concedunt. quemadmodum ex ijs quæ infra dicemus latius patebit.

Axioma 4^m Epī et Sacerdotes quō ad ordinis et ligandi ac soluendi potestatem in foro conscientie a iure Diuino sunt, non aut Sumano (ut nonnulli perperam dicunt) et quamvis de Sacerdotibus apud aliquos questio fuerit ea tamen nihil dubitationis ex Theologorum omnium sententia in se habere debent. Id quod usus quoque Ecclesie rerum Diuinarum certissimus interpres comprobauit. Sed et ratio quoque suffragatur. Nam si connexio hæc potestatum non esset de iure diuino Ecclesia posset facere ut sacerdotali characteri non esset annexa potestas clauium quod nempe ~~officium~~ efficere nequit. Consentaneum enim fuit (inquiunt) ut dum Christus potestatem Præbīs tradiderit super corpus suum uerum simul eam, quæ illi annexa est, tradiderit super corpus mysticum ut digne idem uerum corpus possent plebi dispensare, uti post alios nouissime tradit Dominicus a Soto in 4.º distict. 20. art 3.º quo autem modo hæc fori interioris potestas etiam a Papa pendere atque cōiri dicatur, inferius quando ad secundam propositionem uentum erit monstrabimus.

Axioma 5^m Tametsi omnem auctoritatem post Petrum habuisse a Petro originem ab eoque pendere, ipsumque Petrum principem fuisse tum aliorum Apostolorum, tum aut uniuersæ Ecclesie Christi, uero uerius sit: Apostoli tamen omnem potestatem tam ordinis quam iurisdictionis (utramque enim ad officium Apostolatus spectasse dignoscitur) a Christo immediate receperunt quicquid Turrecræ. in sum. de ecc. et Jacoba. tract. de Conc. prolixè affirmant eo tendentes ut non nisi de iurisdictione interna, non aut externa omnia uerba Christi interpretanda sint. omnibus enim

dicitur est Matt. 18. quaecumque solueritis super terram &c. Item omnibus
Hoc facite in meam commemorationem. Item quorum remiseritis peccata
Jo: 20. et Matt. ult. Cunctes in mundum uniuersum praedicate Euangelium
omni creatura. Et rursum Jo: 20. Sicut misit me Pater et ego mitto uos
quod et Paulus consulto probare contendit ad Galat. 3. et 2. Nam Pseudoap.
Hoc illi obijciebant quod cum non esset creatus immediate a Christo non esset
uerè Apłus et ideo concedens ipse neminem posse esse Apłm nisi a Christo im-
stitutum, probat se ab eo immediate Apostolatum accepisse Unde ait quod
non ab homine neque per hominem potestatem habuerit qui uidebant inquit
aliquid esse nihil nisi contulerunt Qui enim operatus est Petro in Aposto-
latu circumcisionis, operatus est et misit inter gentes. Igitur cum utraq;
plenissima iurisdictio tam interioris fori quam exterioris de essentia sit Apł. man-
vis, utrumque sine dubio a Christo immediate Apostoli omnes susceperunt, atque
ideo unusquisque erat per Christum uniuersi orbis Epus quem ideo inter se
partiti sunt ut quisque ad suam plagam diuerteret, eaque ratione illos simul
ordinauit dicens Accipite hoc est corpus meum &c. Et hoc in memoriam meam
facietis, et omnibus simul remittendi peccata potestatem dedit, demum omni-
bus plenissimam dedit iurisdictionem ex illo Matt. 18. Quaecumque solueritis
super terram. Fuerunt enim Apłi ut perspicuum est et patet ex multis sacrae
scripturae locis Matt. 3. Marci 3. et Luca 6. A deo et non ab homine illos
ordinati. Epi quicquid Turrecre. suo libro 9. ecc. aliter dixerit qui ab
omnibus tam Theologis quam Iurisperitis ea in re solet rejici atque hoc modo
Anacletus 21. dist. in nouo. et Cyprianus 24. q. 3. loquitur et reliqui
exponendi sunt dum pari consortio honorem et potestatem Apostolos cum
Petro accepisse dicunt, tametsi glos. d. c. in nouo ad potestatem ordinis
et dignitatem Consecrationis id referendum putet, quae tamen audienda
non est, atque ideo ab omnibus uno dempto Turrecre. l. 2. de ecc. c. 54.
ubi illam sequitur prorsus refutatur. Est igitur pro certo tenendum (ut
cois Theologorum secola tenet et fatetur) Apłos omnes utramque potestatem
a Christo plene accepisse sub Petro tamen illorum, et totius Ecclesiae principem

ut initio dictum fuit. An autē Apli eandem omnino ptem in Epōs qui eorum
successores dicuntur transtulerint, ad eosq; ex Diuina institutione imme-
diate pertineat quæstio est, in qua totius huius controuersie nervus et cardo
uertitur.

Axioma
6^m Inter cætera epitecta epitheta hoc certè appositè et uerissime gaudet sum. Pont.
quod universalis eccæ pastor epus, rector, ac moderator sit, atq; appelletur. Cris-
tū em cum Petrum universali eccæ præficeret, summumq; Pont. constitueret, Pasce
semel et iterum dixit, agnos meos. Et tertio pasce oues meas omnes in uniuersum
nulla distinctione adhibita ut Bernardus ait comprehendens quo in sensu
uniuersalem ordinarium, et totius orbis Ep̄m pp̄ uocat. Glos. in c. felices de
pon. in 6. et And. sicut. in c. mandatum col. 5. de rescrip. totum mundum
parochiam pp̄ esse affirmat. arg. 2. q. 6. ad Romanam 9. q. 3. Cuncta per mūdū
de translat. episc. c. quanto. Præterea quod ista app^o utis eccæ Ep̄s, propria
et genuina Romano Pont. sit. Conc^o Chalcedonen^o (quod unum est de quatuor
illis receptissimis et sacratissimis, quæ B. Greg^o uti 4. Euang^a uenerari se
dicit, aperte continetur, ubi in subscriptione eiusdem Synodi pp̄ apocrysarij
se nominauerunt Vicarios B^m Vni et Ap^{ci} universalis eccæ PP. Quinimo
tota Synodus Leoni universalis eccæ Ep̄o acclamauit. Nec uerisimile est tam
laudabile Conc^m aliquid fieri pertulisse quod iuri Diuino fãtæ rellæ rei
non esset consentaneum. Nurus hæc uox a sancto Athanasio cum suis col,
legis ad marcum PP. scribente usurpata est. Dnō scō (inquiens) et Ap^{ci} culmi-
nis uenezando Marco S. Ro. et Ap^{ca} sedis atq; utis eccæ PP. Sed et eadem
uox atq; tit^o multi summi Pontifices usi sunt, sic Marcus, sic Felix Atha-
nasio et Ep̄is in Alexandrina Synodo congregatis scripserunt. sic Stephanus
Eleutherius, sic demum alij Romani Pontifices in quibus id obseruatum
comperimus quod Eccl^{us} de primatu l. 3. c. 3. cum duobus sequentibus
ut alios interim sileam rectissime tradit. nec uerum est, quod ea in re
huius temporis Særetici latrant Pellagium 2^m scz et Greg^m magnum id
negasse eaq; ratione hoc uocabulo universalis, uti noluisse, sicq; expressum

affirmant 99 dist. c. 5^a sedis c. nullus et c. ecce Nam ut modo omitam
illorum verissimum sensum de 4° statim dicemus. Hoc certe supponen^t est
utrunq; Pont. Pellagium scz et Greg.^m non ea vocē huius uocem prætermi-
sisse, quin potius id unq non negasse, sed re uera et quo ad effectum illud
amplexos fuisse. Qui enim fieri pot ut Pellagium ad Soc adigant: qui uo.
dist. c. qm statuit ut quisquis Metropolitanus intra tres consecrationis
sue menses dandæ fidei causa, et accipendi ab eo pallij Romam non mis-
sit, dignitatem amittat. neq; em potuit Pellagius maiestatem Rom. Ponti-
ficum significare maiorem rem, q Soc fidei sacramento quo obligari oēs
Metropolitanos uoluit. Nec item perspicue magis dicere se max^m at utem
potuit, q quod apud Gratianū in dist. scribit Conc.^a sine Rom. Pont. autē
non Conc.^a esse, sed conciliabula et conuenticula. deniq; 21 dist. mlt. 3. eode
mō sese explicat. quamuis inquit uniuersa q urbem Cath.^{ca} et Ap.^{ca} constituta
Eccl^{ie} unus Esalamus (Grigh) sunt: tñ S. Rom. eccl^{ia} Synodiis constitutis ceteris
prælata est eccl^{is}, sed euangelica Dñi uoce primatum obtinuit Gre-
gorium uero magnum idem quoq; intellexisse comperimus Ad Mauritiū
em scribit Petro Apostolorū principi cura totius eccl^{ie} et principatus co-
mittitur, et quid rogo est dicere totius eccl^{ie}, q quod uniuersalis eadem
em uox idem significatus proprietatq; sermonis est. Unde totus Somo, inte-
ger Somo est. tota ædes integra ædes nulla prorsus parte dempta, signi-
ficantur, et 12. dist. præceptis. Omnis (inquit) scilicet Spei Ro. eccl^{ie} et
religionis relatio ad sedem Ap^{ca}m quasi ad caput oim eccl^{iar} debuit referri
et inde normam assumere. Unde assumpsit exordium ne caput institu-
tionis uideatur omitti, idem quoq; 99 dist. nulli fas. et 63 dist. quanta
Romanam eccl^{iam} cunctis prælata eccl^{is} dicit et passim in ep^{ist}as
Petrum Apstlorū principem uocat. Quod uero idem Pellagius et Greg.^m no-
men uniuersalis prætermiserint, eaq; uoce tunc temporis nominari
se passi non sint. id quidem ad retundendam Jo. Constantinop. ut et
aliorum quorundam audaciam atq; temeritatem sese uniuersalem

iactantis consulto fecerunt, quia inter pares nemo uniuersalis nominari debet
 atq; ideo uerba Pelagij d. c. nullus. et illa etiam africani Conc. ad Patriarchas
 tñ pertinent, et de eis solummodo sunt intelligenda. Atque Sac. Gregorij in-
 tentio fuit, quam ex eius rego l. 4. passim cognoscere licet c. 76. 77. 78.
 et 80. sine 32. et alijs sequen. non tñ ut ille atq; Pellagius se uniuersales nega-
 uerunt, tñ si oblatum nomen ea de cā pratermiserint. Porro aut et alia quoq;
 rō redditur nimirum humilitatis, et euitanda inflationis ne profanos prm-
 cupes imitarentur, qui eo tempore superbis nobis et titulis plurimum delecta-
 bantur, quam tñ ex ijs multi fuerint cordatiores qui hanc titulorum pompam
 neglexerint. sic Pompeius deuicto in Africa Domitio tametsi Imperator esset
 et eum ita milites notarent, epistolis tñ suis et chirographis Imperatorem
 se nec notauit, neq; subscripsit, nec prius (teste Plutarcho) magni cognomen
 agnouit, etiam si uulgo diceretur, q. contra Sertorium in Hispaniam profectus
 intellexit longo usu et consuetudine iam sibi proprium factum. Vitellius
 Imp. (auctore Suetonio) Augusti cognomen quo ceteri Imperatores ante eum
 utebantur distulit, et Caesaris perpetuo recusauit. Antoninus ob singularem
 clementiam cognomento Pius non dominus, sed patrie parens, ac patronus
 et esse et dici uoluit, Augustus quemadmodum Tertullianus in Apologe. con-
 tra gen. tradit Imperij formator nec dominum quidem dici se patiebatur.
 Infinita propemodum summorum et clarissimorum principum exempla
 suppetunt, qui ne uiderentur successu rerum efferrī insolentius, aut am-
 bitiosi nimium hanc inanem iactantiam uerborum fugiebant. Quocirca
 si Ethnicis illa et Barbari quos sola natura, uel popularis aura eo impel-
 lebat ita se demiserunt, quanto magis idē deceat uirum Christianum qui
 Diuinis de Sac. re preceptis, et sempiternae incolumitatis spe ducitur. Hoc
 em. Cris. plane admonuit Reges gentium (inquit) dominantur eorum, uos
 aut non sic rō. Atq; Sac. s. m. Greg. rō fuit cur primus seruum seruoꝝ sese
 appellaret, uti et ob id quō suo exemplo posteriores Pont. ad idem facien-

incitaret. Ideoque inter cetera d. c. ecce. ait non uerbis florere contendere
sed moribus Tandem 3^a. 20. redditur eaque potius et uerius est quod ij
no' mo' Humilitatis ca oblatum nomen uis recensauerunt. sed ne quisq' intelli-
geret quod ullus eor, se ulem, aut uniuersum Ep'm notari pateretur, ut solus
ipse om' ecclesiar, particularium foret Ep'us quod necesse nec affirmari posse per-
spicuum est. Hinc D. Thomas iura superius adducta exponens lib. contra
impugnantes religionem ait quod aut Papa uniuersalem Pontificem se probrer
nominari non ideo hoc est quod ipse non habeat auctoritatem immediatam et
plenam in qualibet ecclesia, sed quia non praeficitur cuilibet particulari ecclesiae ut
proprius et specialis Rector, sic enim cessarent om' aliorum Ep'or, p'ter qua
ratione Eckius ait in disputatione Ypsica affirmasse se PP. magis proprie
dici uniuersalis ecclesiae Ep'm q' simpliciter uniuersalem Ep'm ibiq' quantum inter
has uoces intersit dialectice explicat atq' is sensus illorum iurium germanus
est, et ab omnibus receptus. id quod et Turrecr. trad. d. c. nullus et in sum.
de ecc. l. 2. c. 16. ut interim Jacobat, et recentiores alios taceamus, nec alior
uerba Gregorij d. c. ecce sonore uidentur, dum ait superba appellationis uerbum
uniuersalem me PP. dicens imprimere curastis. et infra Tunc ego honoratus sum
cum singulis quibusq' honor debitus non negatur. si enim ulem me PP. v. s.
dicit, negat se hoc esse quod me faletur uniuersum. utut sit uerissimum
quippe elicitur q' app' illa (dum tn' priuatiue ad alios non capiatur) rectius
conuenientissimeq' summo Pont. tribuitur, et quamuis ea tempestate Pelagius
et Greg' ex his, quae diximus moti eiusmodi app' praetermisserint rebus magis
q' titulis et uerificationibus gloria lucere studentes iam hoc tempore q' Grae-
tici ueritatem tam acriter, tamq' inuerecunde oppugnant. Alia ratio futura
est, ueritasq' minime taceat ad instar Pauli, qui etsi pro nihilo se ducebat
priori epla ad Cor. c. 9. Nam cum liber essem, inquit, ex omnibus om'
me seruum feci ut plures lucrifacerem, tn' cum p'tas eius negaretur, tam
fortiter, constanterq' tutatus est Non sum (dicit) Ap'tus? nonne Ch'm
Iesum dnm nrm uidi? nonne opus meum uos estis in dno? Bonum est

„ mihi magis mori quam ut gloriam meam quis euacuet. et 2. Corin. 12. Nam etsi uoluerō
 „ gloriari non ero insipiens. ueritatem enim dicam, et paulo post factus sum insipiens,
 „ uos me coegistis. ego enim a uobis debui commendari: nihil enim minus feci ab ijs
 „ qui sunt supra me dum Apli. et c. 13 eis cominatur dicens Quoniam si iterum uenero
 „ non parcam an experimentum queritis eius qui in me loquitur Christus, qui in uobis
 „ non infirmatur, sed potens est in uobis. Ideo hanc absens scribo, ut non praesens
 „ durius agam secundum partem quam dominus dedit mihi in aedificationem, et non
 „ in destructionem. quibus et alijs qua in calce Suius consultationis consulto re-
 „ uicimus. plus satis admonemur hinc miseris temporibus uocem hanc omniversalis,
 „ haeretici tam in uisam, ab eisq; tam impudenter oppugnatam nulla esse rōe praeter-
 „ mittendam, aut dissimulandam, quae rō potissima fuit cur 3. Cal. Julias inter
 „ sollemnia Beat. Petri coram S. D. N. et amplissimo Cardinalium cōtu, alijsq;
 „ quam plurimis ibidem in Constantini aula adstantibus, dum annum censum
 „ Neapolitani pro more exoluerent, hanc ueritatem quae mea certissima fides est est
 „ Philippi regis Cath. Dni mei Hispanorū oīm, et quotquot tibi sunt in toto orbe
 „ Christi fidelium agnouerim, conceptisq; uerbis breuiss. quadam oratione sim
 „ amplexus

quest. ptes. His supp. ad iugulum quaestionis ueniendum est, an scilicet Episcopi Apostolorū successo-
 ribus (uti reuera sunt) 21. dist. in nouo 68. dist. quorum uices de sum. Trin.
 et fid. Cath. firmiter Cone. Florentin. in mā sacramentorū grauitate Aug. Prael. 44.
 in expositione illius Pro patribus tuis nati sunt tibi filij. an inquam, utraq; ptes
 quam Apli obtinuerunt ipsi etiam ex Diuina institutione competat, et quidem q
 Episcopus et sacerdotium sic simplr et gñalr loquendo iure Diuino Christi ordina-
 tione sint nemini dubium esse debet, uti axioma 4. dictum fuit, quod et Theologi
 omnes firmiter tradunt in 4. sententia, omnesq; iuris Canonici interpretes, quibus
 accedit Pius PP. qui Catone oues 6. q. p. id ipsum contendit inquirens Cpi a Deo
 sunt iudicandi; qui eos sibi oculos elegit. Praeterea de potestate ordinis cum sit
 Sacramentum unū cum alijs a Christo institutum, in eoq; character indelibilis
 imprimatur, setq; circa corpus Christi uerum disputandum minime est. At de potestate

iurisdictionis, quae Corpus Christi mysticum respicit, et in qua tota huius contro-
versiae quaestio racet nobis est agenda. Ideoque sit haec p^a propositio

^{1^a propositio} In Ecclia duplex est spiritualis potestas. Una quae dicitur potestas ordinis siue sacramentalis.
Altera quae dicitur potestas iurisdictionis, quam distinctionem Theologi et iurisperiti
omnes docent et s. Patrum testimonia confirmant. Utramque potestatem D. Thomas 2° 2^{ae}
q. 39. art. 9. finit inquit, Sacramentalis potestas est quae per aliquam conse-
crationem confertur, sic dicta sacramentalis a fine ad quem ordinatur, et ea
est ratio quia semper donatur alicui per collationem alicuius sacramenti. Potestatem
autem iurisdictionis eam esse inquit ille, quae ex simplici iniunctione aut co-
missione hominis confertur ut est potestas excommunicandi aut absolvendi ab
excommunicatione. potestas definiendi in causis forensibus, et id genus alijs. Io-
hannes de Turrecre. l. p. q. 2^a c. 96. dicit sane iurisdictionis potestatem esse
duplicem, duplex forum, interiorem scilicet conscientiae et exteriorem, idque
Abulen^s contendit in eo lib. quae defensorium appellavit par. 2. c. 52. Hoc tamen inter
utrumque discriminis est quod Turrecre. potestatem sane iurisdictionis in foro consue-
minime conferri sacerdoti per uirtutem ordinationis dicat quod ille ordinatur
ab Episcopo, sed conferri postea ab homine quod Papa aut Episcopus dat illi curam
animarum, cuius contrarium Abulen^s docet potestatem dicens, iurisdictionis in foro
conscientiae conferri cuilibet sacerdoti in ordinatione sua quod ordinatus fuit
ab Episcopo tunc enim dicit quod ex conditione ordinis et institutione Christi com-
petit cuilibet sacerdoti potestas iurisdictionis in foro conscientiae super
omnes fideles totius orbis. Ecce tamen ob iustam causam ad schismata et dis-
sidia tollenda, quae inde oriri poterant eam coarctauit subditos distin-
guendo quae ratione infert ab Ecclia non esse eiusmodi potestatem ablatam, sed
ligatam, quinimo, subinfert non modo iurisdictionem interioris fori, sed
exterioris quoque eidem sacerdoti competere unde colligens quod quando sacer-
dos ille ab Episcopo ordinatur, ab eoque utraque iurdictio ei confertur. nihil
nouum illi assignatur, sed tantummodo ab Ecclia impedimentum tollitur quo
potestatem illius ligarat, sed haec ultima Abulen^s doctrina periculosa est, et
a Patribus ipsaque ueritate longissime distans quapropter tenenda non est
eamque multis reiecit Alphonsus de Castro, qui consulendus est de uisa haec.

reticorum punct. l. 2. c. 21. Verum neq3 stud satis est. Nam quicquid in sacerdotibus circa fori interioris iurisdictionem contingat id quod Gabriel in canone lectio 3. præ cæteris explicat de Epis tm, qui Pbris gradu, dignitate aucte et ordine superiores sunt ut antea dictum est nobis venit agen. Hanc rem recentioribus quibusdam Theologis ita decidere placuit, ut asserant Epas eo quod Aptorum successores sunt oem iurisdictionis ptem non ab Soie sed a Deo uendicare id quod idem Alphons de castro eo lib. 2. c. 24. probare contendit, atq3 intrepide affirmat, tametsi iure Sumaro, et iustis quidem rationibus hanc potestatem determinatam et certis finibus circumscripta dicat eandem snam Franc. Veltorien vir doctus. qui et nra etate iuxta lectione de potestate eccæ sub fine multis sine inde traditis amplexus est, eamq3 nonnulli sequuntur. Unde non mediocris nunc in Conc. inter Pæs contentio orta est dum suam quisq3 opinionem acriter tuetur, qua tñ meo quidem iud. pace eorum dixerim, qui contrariam sententiam sequuntur, facili negotio dirimi atq3 sedari pot si ad meram ueritatem doctor, doctrinam eccæ sensum, ac usum ut decet, necessumq3 est confugiamus. Unde sit 2ª prop^o.

2^a pp^o Potestas clauu, sive ligandi et soluendi in foro interiori iudiciaria est clauis em regni cælor, Csm tradidisse Aptis eorumq3 successoribus ut Innoc. 3. ait in c. firmiter §. una uero, de sum. Trin. et fid. cat. non fuit aliud q iudices eos constituere in condonandis et retinendis peccatis Sac tñ ad ordinem pertinet, et per antisonomiam noie clauium ptem ordinis ad remittenda peccata intelligimus, qua sacerdos remittere, aut retinere non pot nisi per applicatione sacramenti q^o fit ut idem character, qui est ptas administrandi Sacrametu sit Sac ptas clauu. Nam alia ptas iurisdictionis, quia non immediate uersatur sacramentaliter in retinen, aut remitten peccatis, character non indiget

3^a pp^o Hæc clauu ptas remittendi scz et ligandi in foro interiori iuris Diuini est cum ad ordinem pertineat, in eoz character indelebilis sit nec nisi ut px^o diximus per applicationem sacramenti id fieri queat quod ipsum

a Chrō institutam fuisse, et nexu quodam ordinatum atq; in ecclā
p̄petuo mansurum dubitan' est. uerum' quia hęc ligandi et soluendi
ptas iurisdictionis est, iurdictio aut supponit subditum, et sic man
in qua exerceatur, fit ut per illius aut non dationem, aut subtractionem
(id em' in superioris arb. et pte situm est) inefficax oīo reddatur Nam
si subditi non sint iurdictio ulla exerceri nequit, qua ratione non
modo derivari eiusmodi ptem a PP. dicimus, sed et ab eo pendere
atq; oriri.

4.^a & posuho

Ptas iurisdictionis externa qua ad politicam ecclā gubernationem spectat
ad quam excoicare, ab excoicatione absoluerē, dispensare, casus
reservare, indulgentias ac beneficia et id genus alia conferre, Leges ponere
statuere, punire, pena et premio afficere Tandem ecclesiastica Sierarchia
moderari pertinent et referenda sunt) nō modo a summo Pont. ad ep̄s
derivata censetur. sed in eo et tanq; in fonte reposita est, ab eoq; ad
alios, ceu per riuulos, et canales quosdam transfunditur atq; ab eo
immediate promanat, id quod Cat̄s. ueritate ac multiplici ratione
affirmare cogimur.

Pa. 20?

Prima. quia summam ecc. ptis primum
contulit Chr̄s Petro, tanq; eius Vicario et utis ecclā pastoris, atq; rectoris
a quo eiusq; successoribus eadem iurdictio in totam ecc. Sierarchia
profluit, atq; derivatur. quia ut patet Matt̄s. 16. ei tanq; ecclā fundamēt
quod sibi Chr̄s substituit plenariam pollicitus est clauium ptem, quam
Io. ult. contulit tum ter publice et iuridicē interrogans an se plus om
nibus diligeret Pasce oues meas dixit non has uel illas uti Bernardus
ait, sed omnes in uniuersum comprehendens quappter Petrus tanq; qui
p̄petuo futurus erat caput eam plenitudinem suscepit non mō ut
Apl̄s, sed ut Chr̄i Vicarius, cuius auctas permansura erat in eis
qui in suam sedem succederent. Hoc em' Petrus (quemadmodum
Theologi inquirunt, Sabuit singulare tanq; caput q; ceteris Apl̄s data
est ptas tantum personalis, non tñ successura in alios nisi per

autem Petri q. fit ut et si Epi successores Aplos dicantur illam tñ
 autem non suscipiunt nisi per Rom Pont. Petri successorem, tantum abest
 ut p̄tas iurisdictionis externae, quae ad politicam eccl̄ae gubernationem
 spectat ep̄os iure proprio absq; summi Pont. cōcessione obueniat. Papa em̄
 in eccl̄a Pastor, rector, dispensator et quasi oeconomicus et uillicus, quem Dominus
 constituit super familiam suam est et idem princeps et tanq; rex et Imp̄. sic n.
 Christus rem eccl̄ae administrari uoluit, ut ex duabus Reip. formis quas uiri
 sapientes iustas esse tradiderunt, et nāles non eam quae dicitur optimatum (ut
 falso ab Haereticis praedicatur qui ceteros Ep̄os pares faciunt Pontifici Rom.
 Sed illam alteram (quae regiae dñi) potiore ac perfectiore imitaretur in
 qua summa imperij ad unum aliquem uirtute praestantem uirum deferatur
 qui partim iustis legibus et optima ratione institutis, partim sua prud̄a sapi-
 entibus et uiris (si res poscat) adhibitis ciuitates ac populos et rem coem
 uniuersam deniq; eccl̄am moderetur. ita ut Sac inferior militans ad exem-
 plar illius triumphantis instituta appareat dicente Jo: Aplo et Euangelista
 Apocal. 21. Vidi ciuitatem sanctam Hierusalem nouam descendentem
 de caelo a Deo paratam, sicut sponsam ornatam a uiro suo. et audiui
 uocem magnam de throno dicentem ecce tabernaculum Dei cum hoib; et
 habitabit cum eis, et ipsi populus eius erunt, et ipse Deus cum eis
 erit eor; Deus. 2ª ratio est quod etsi Apli plenariam iurisdic-
 tionem a Chr̄o, modo quo supradiximus immediate receperunt. extra-
 ordinaria tñ et personalis p̄tas in eis fuit. quippe quam eis defunctis
 ad alios peruenire necesse non erat nec fuit. quia necessario successores
 ex immediata Christi institutione minime relinquere tenebantur. Unde
 Anacletus congrua uoce usus non Ep̄os Aplis successisse dicit, sed eis
 decedentibus in loco eorum surrexisse 21 dist. in nouo. Verum quia
 ois clauium p̄tas in eccl̄a erat permansura, ac Chr̄i Vicarius futurus erat
 perpetuus (ut statim dicemus) fit ut per illum, in quo plenissima esse dignos-
 citur in alios oes diffunderetur. atq; Sac est rō potiss. q̄ cauillari non
 pot. Demus igitur ut concedi debet gradus eccl̄ae esse in eadem usq; ad ult^m

iudicium perseveraturos Demus item ordinis et iurisdictionis quae prius
erat in Apls mansuram esse in eccia non inde fit ut extra Petrum
in quo iurdictio ordinaria fuit, ut et in successoribus illius perpetua
epus conveniat et si Apostolorum successores dicantur. In Petro em unitas
a Petro ois derivatio ut ab ipso quasi a quodam capite dona sua Christus
velut in corpus omne transmitteret. quemadmodum Leo Papa ait
distin. Ita dñs quem tex. ad hanc rem optime perpendit Gaet. de pte
II. c. 19. id est similiter est quod Cyprianus ait 24. q. 1. loquitur
de hac unitate, eiusq; origine agens metaphoras illas pulcherrimas
adducit solis, fontis, arboris, radiorum, vinulorum, ramorum, auelle
inquit radium solis a corpore divisionem unitas capit, ab arbore frange
ramum, fructus germinare non poterit, a fonte praevalde rivum, pra
cisus arescit, quod aut Petri ptes successoribus illius simili aucte in tota
orbem et immediate a Christo sit data, necessaria conclusione ex sacris
litteris elicitur uti Theologi oes, atq; universa eccia consentiunt, quod
et a D. Thoma 4. contra gentiles c. 76 longe comprobatur. quod item
Innoc. trad. in id Ap. 1. q. 2. de iudic. inquit em inter cetera q; Christus
Dñs non aliter eccia recte uti bonus pater familias consuluerit, ne defuncto
Petro similis illi sufficeretur alter atq; alter, et sic deinceps usq; ad saeculi
consummationem. quae quidem necessitas relinquendi successores in Petro
peculiare quiddam fuit. non item in Apls, quamvis eorum loco epus in
eccia surrexisse videamus. quemadmodum et 72. discipulis pbrs
sic Paul. Tit. et Timotheum constituit epus 1. ad Timoth. 4. et 2. ad
eundem p. et ad Tit. p. et ad Ephesos idem Aplus dat praecpta, et
vos instituendi et creandi Presbyteros p. ad Timoth. 3. et ad Tit. p. et
Act. 20. Paulus loquitur ad Presbyteros Asiae et Ioan. in Apocalip.
meminit Epi Laodiceae

3. ro Tertia 20^a quae et precedenti annexa est illa redditur quod scilicet unde illud
Aplor auctoritatis et iurisdictionis extraordinarium et personalem
fuit ad alios minime transiens, et ut de pte miraculor, sileam, et lin.

quarum dono, in iurisdictione quoque, certe id uerissimum constat. patet, quia in toto
 orbe Apli plenariam obtinuerunt a Crō ptem modo quo supradiximus, nemo tñ
 illis successor unq̄ fuit. atq; ita de nullo prorsus legimus q se gesserit pro Epō
 universalis eccā pater Rom. Pont. sed proximi quoque Aplorū uel Hieroso-
 lymitanus, uel Antiochenus uel alterius urbis epus dictum est, et tñ si
 simpli et absolute Epō dicezemus quoad ptem iurisdictionis Aplis successore
 id absq; ulla distinctione intelligendum foret. quod quidem fieri nequit si
 quidem ut diximus illa ptes universalis in Petro ordinaria, et in perpe-
 tuum duratura fuit, in alijs aut Aplis extraordinaria et personalis. Unde
 uno supp.^{to} alterum quoque tollitur. sic enim dicimus q gn' oratio sumitur
 ex universo una pars falsa totum reddit falsum. H. de reb. dub. l. is qui
 cent. §. utrum, cum simul. Igitur aut tota illa Aplorū iurdictio plena-
 ria et utilis ad Epōs uti successores traſenda est (quod dicere et asserere
 absolum fuerit et erroneum, aut certe nulla q si ullam iterum quis
 importune contendat, eam doceat oportet et quis scriptura locus eiusmodi
 distinctioni suffragetur, quem certe nusq̄ inuenturus est. Hæc ratione
 uerissimū et Catb. ueritati consentaneum redditur ut Epō non nisi
 in partem sollicitudinis uocati sint quod Patrum sanctorū et scribentū
 oim testimonijs, ipsaq; rei ueritate comprobatum semper exhibet.
 Quidam tunc licet Sarenici oēs et in ijs Moline. qui uerba Cypriani c. 24.
 quibus 24. q. p. c. loquitur suo more confingit, atq; detorquet dum
 post pauca sic legit ut unus est dñs, una fides, unum baptisma, unus Deus
 ita Episcopatum quoque ipsum (id est dignitatem et potestatem epālem, unum
 ac indiuisum esse, et penes singulos Epōs in solidum esse oportere sub uno
 summo Epō Crō unico capite, et sponso eccā unica. Hæc Molineus, quam
 posteriozem non sic nos legimus, neq; apud Cyprianum, neq; apud Gratianum
 in c. loquitur, sed ad hunc modum unus dñs, una fides, unum Baptisma
 unus Deus, quam unitatem firmiter tenere, et uindicare debemus, maxime
 nos Epō qui in Cr. presidemus ut episcopatum quoque unum et indiuisum
 probemus. nemo fraternitatem mendacio fallat. nemo fidei ueritatem perfida
 prauaricatione corrumpat epātus unus est cuius a singulis in solidum pars

tenetur nemo non videt primum quidem ad eundem modum quo Apostoli
in universo orbe potestatem acceperunt Ep̄os quoq; accepisse iudicaret, quod
falsissimum est, et falsitate ipsa peius. At si non ita ut patet ad sensum, non
igitur possunt singuli Ep̄i qui plures sunt eum in solidum Sabere, sed pro
parte tm̄, simile est quod Vulpianus et ceteri Jurisconsulti statuunt duos
in solidum dños esse non posse, sed pro parte tm̄ ita ut videatur consen-
taneum duos vel plures Ep̄os in solidum esse non posse si unus Ep̄atus sit
ut scribit Cyprianus. Nam si pars a singulis, quo modo in solidum in eo
Molinei sensu? Sed hæc missa faciamus. sunt em̄ in ea Cypriani Ep̄la
multa quæ longiori egent declaratione. Cum igitur Christus ascensus ad Patrem
ne gregem suum pretiosissimo sanguine suo redemptum desereret Vicarium
in terris dimiserit Petrum scilicet eiusq; successores cui pascendi, regendi
et gubernandi Ecclesiam Dei potestatis plenitudo ab eodem D. N. Jesu Christo
tradita est, cur nos importunissimi homines Petrum volumus curare aut
moderari omnia? Quæ est ista tanta invidia? Ap̄li immediate a Christo
omnem iurisdictionem gubernandi orbem acceperunt, sed tm̄ nullus præter
Petrum necessario successorem, ut iam diximus, reliquit, quod fit ut ecc̄a
ptas quæ non in tota ecc̄a cōmunitate sed in personis resideat, ut atq; late
ostendere possemus, non nisi a Petro eiusq; Ap̄læ sede recipiatur Ep̄i, et
Pbr̄i a iure Divino ut paulo antè ostensum est quare PP. facere
nequit ut nulli sint in ecc̄a Ep̄i, aut sacerdotes, sed tm̄ dñi iurisdic̄io
ab eo derivari, quia per ipsum singuli Ep̄i suis diocesisbus manci-
pantur, et Pbr̄i parochiis. Quicquid igitur ordinis aut sacramentalis
potestatis est (mediante PP.) Ep̄i et Pbr̄i immediate a Christo suscipiunt
iurisdictionem aut non item quippe quæ in Rom. Pont. (ut sæpe diximus)
tota resideat, et ad alios derivetur et quæ in Ap̄lis fuit, non cum illis
interierit. ex quibus rectius distinctiusq; percipientur quæ iuris
Canonici interpretes confusaneo quodam more tradunt signanter
propositus in c. omnes distinc. 22.

4.^a 20^a Quarta ratio ab aultè sumenda est Nam ex omnium sacrorum doctorum cōi et
probatissima snia perspicuū redditur potestatem. Hanc iurisdictionis

de qua agimus a summo Pont. derivari in eos plenissime residere, et si a Deo ois p̄tas sit, ita ut non modo Turrecr. et Caet. ille in sum. Hic. in opus, culus id tradant, sed et D. Thom. 2.^a 2.^a q. 39. et demum uniuersa Theologor. schola in 4.º senten. ubi post alios Dominus a Soto uidendus est dist. 20. art. p. 2. 3. et 4.º et Durand. dist. 24. q. 5. et Gabriel Biel qui et super canone Missam lecth 3.^a id clare et docte admodum exponit ut interim Iuristica, nonici professores taceamus, quorum nullus est, qui ab hac snia discit iam contrarium sentire, nihil aliud sit q̄ brachia contra torrentem extendere et sese submersionis periculo exponere. Hæc igitur iurisdictionis plenitudo in sum. Pont. sita est. ad quem unum uniuersaliter pertinet p̄tatos et rectores in ecc̄a hierarchia instituere cum ipse soli dictu sit Pasce oues meas ubi gñali curam omnium sibi commisit, atq; ideo ab eo ois ecc̄a iurisditio in alios descendit quos ad se in partem sollicitudinis uocat, cum ipse in plenitudinem p̄tatis uocatus sit de aucte et nō pall. c. ad Gonzem cum simil. Unde Pontificis et Principis ea in re iurisditiois scilicet par conditio est tametsi in illo expressius et dignius ita ut utroq; ceu in fonte ea resideat ab eoq; in alios deruetur, atq; ita iuris periti loquuntur sic Bal. quis dicatur uel Marchio in prim. in usibus feudor, uerb. a principe hoc obseruat inquiring omnes dignitates a principe tanq; a fonte profluere in eoq; omnes eas esse sitas adducens illud Jo. Monach. in c. si eo tempore de elec. lib. 6. quod PP. tanq; p̄ Patrum cum omni p̄lato in iurisdictione et potestate concurrat. ut et ipse retulit de his qui feud. dare pos. in prim. ex quo dicto tit. quis dicatur Dux uel Marchio inferat in Principe Romano omnes dignitatum thesauros reconditos esse quod ipsum et illud de fonte uerū trad. in tit. q̄ allo. col. 6. uerb. ex præmissis. Abb. cons. 84. uol. p. Curt. Jun. cons. 157. col. 3. ex qua Metaphora fontis et uinulorum in Pont. et principe soluitur quæstio cum in utroq; ois iurisditio insit ab eoq; fluat, et refluat, uti Bal. d. tit. de allo. belle exponit

Quinta 20^a ab uniuersali ecc̄e consensu petenda est, qui apud me, omnesq;

Grifi fideles tanti omnibus in rebus est ut nulla alia probatione
egeamus. Ecce n. columna et firmamentum est ueritatis ad quam spem
sanctum cum zelo rem habeat, confugiendum est quod et Aug⁹ ep⁹ 118.
docet; quo etiam arg⁹. Theologi oēs uelut firmissimo atq3 ualidissimo
utuntur. Constat aut non diu aut modo, sed uetustis etiam temporibus
et ab ipsis ecc⁹e, ut ita dicam primordiis Smo⁹ morem esse secutum
nimirum ut a summo Pont. ois iurisdic⁹io aut expresse aut tacite
in alios deriuata sit. neq3 unq3 Ep⁹os aut sacerdotes tale aliquid uti
modo contendissem. et profecto id adeo mouet me, ut nesciam quid
respondere ualeat dum uideo in tam longa annorum serie simile
quicq3 tentatum non fuisse Atq3 grauissimum Soc certe argumentum
est in Sac⁹ et similibus causis illud quod nunq3 factum sit; magna tñ
cum se dederit occasio, et copia facien⁹. Atq3 ideo crediderim sane
non esse factum eo quod non potuerit fieri, nec item licuerit, ut et
Victorien⁹ de potest. ecc⁹. ualde ad propositum obseruat. Nec refert multis
in rebus quantum attinet ad materiam usum circa ecc⁹.^{cam} politiam
fuisse uariatum quemadmodum in creandis ep⁹is olim factum
uidemus. quoniam quicquid illud fuerit PP. potestati formali nihil
potuit detrahere si quidem Sane expressa Pontificis dispensatione
id euenit, aut saltem tacita conscientia illa citra ius, nom⁹q3
dispensationis capi non ualeat ff. de re iud. l. quidam consulebant
C. de nup. l. Imperiales. § sed si talis. ff. de excusat. tut. l. idem
Vulp. § ult. Inno. in c. ueniens de filijs presby. Docto. in l. fr. C. si contra
ius uel util. pub. Oldra. cons. 325. cum plurib. seq. Roma. cons. 216.
Electio dñi domini col. fi. atq3 is certissimus modus exponendi est
ne unq3 formalis PP. potestas eiusq3 plenitudo infirmari infringiue
quoquo modo posset (ut iterum repetam, magni certè interest momenti est
quod Sac⁹ in re iurisdictiones scilicet nunq3 antea ab ep⁹is quicq3 tentatum
sit ut illam ad se attraherent, aut munia quae ab ea pendent, uel Papa
negauerint, aut ut ipsi eo nolente eandem exercuerint

Sexta 2° a repugnantibus, et ab absurdo (quod apud Jurisperitos frequens aeq.^m est) colligitur Et quis non videt si hac iurisdictionis p^{tas} in foro interiori et exteriori super fideles totius orbis epis et sacerdotibus suo iure absq^{ue} capitis et sic summi Pontificis concessione permitteretur, sequi inde duo maxima et prorsus intolerabilia inconvenientia. Primum quod ex institutione Divina oēs in p^{te} iurisdictionis essent pares, quo fieret ut PP. non esset ceteris oībus ex iure Divino, sed solum iure Humano superior. Hac aut^{em} smā tanq^{ue} erronea et hæretica est multor^{um} Concilior^{um}, aucte damnata. Alterum inconueniens est quia si res ita se haberet convinceretur inde apertissime Crīm non bene rempublicam Christianam ordinasse cum in illa tot iudices ex æquo potentes reliquisset, quor^{um} quilibet æquam super omnes potestatem haberet. quod quidem fateri esset hæresis manifesta nec refert quod is in rebus Papa superiorem et principem recognoscerent. Nam facillimo negotio illum conarentur rejicere, dum sine causa eaq^{ue} iustissima et nota quicq^{ue} se facere posse negarent, cum dura et superioris præcepta adimplenda sint 19. dist. in memoriam 100. dist. contra morem 23. q. p. quid culpatur ff. qui et a quib. l. prospexit ad quod ad publicam utilitatem conservandam pertinet quæ contemptis magistratuum et superiorum edictis labi solet. Unde Arist. Pol. 2. c. 6. prudentissime ait in principibus errores quosdam ferendos esse qm inquit non tm præderit is qui legem irritam fecerit, quantum nocebit is, qui morem parendi principibus sustulerit, quod optime etiam D. Thomas annotavit p.^a 2.^a q. 96. art. 4. quæ si nunq^{ue} vera fuere in hac certe calamitate temporum quibus hæretici summa imis confundunt nullam non moventes lapidem ut Romanum Pontificem atq^{ue} Ap.^{cam} sedem evertant ueriosa noscuntur. Neq^{ue} Oceanum illud de causa præsumendi aggredi oporteret et quæ ea in re Doct. magnopere inter se dissidentes tradunt in e. quæ in eccl^{ia}, de constit. et alibi sæpe Abb. disputatione sua epis et quidam rector, idem cons. 3. Nitav in presenti fin. col. n. 2. late Dec. cons. 357. vol. 3. et cons. 66. vol. 4. et Fulgo. cons. 61. Curt. senior cons. 21. latius nero præ ceteris Soci cons. 164. vol. 2. et 266. vol. 3. quibus accederet altera disputatio de triplici modo scz quo superiorum præcepta distingui solent dum

aut pure bona sunt, aut pure mala, aut deniq; media uti Bernardus doctus
ponit epla. 7. ad Adam monachum Aug. *¶* de Ciuitate Dei lib. 14. c. 12.
et lib. 15. c. 20. Greg. xi. q. 3. quid ergo glos. in c. Neuij 13. dist. Gel.
(ut eadem quoq; Philosophus placeat distinctio) lib. 7. c. 7. Unde merito
ait uari capitis esse cam in Pontifice saepe perquirere. quae oia non ali
tenderent q; ut monarchico Ecclae regimine inuoluta membra a capite
facillime discederent, eidemq; rebellarent, cui de necessitate salutis obe
diendum est uti Bonif. viii. extrauag. unam sanctam ait, *¶* Greg. 81. dist.
¶ si qui iniquens peccatum paganitatis inuenit quisquis dum Christianum
se esse asserit sedi Ap. obedire contendit, concordant iura xi. dist. Soc
xy. dist. perceptis et c. non decet 22. dist. omnes 93. dist. obedientiam 7. q. p.
scire debes 8. q. p. sciendum 9. q. 3. per principalem 22. q. 2. si quis dogmata
24. q. p. Sac est fides cum simul. Unde Cyrillus lib. Thesauror, merito annotan
dus, ut maneamus inquit in c. nro ap. *¶* Erone Rom. Pontificum a quo nrm
quid credere, et quid tenere debeamus ipsum venerantes, ipsum rogantes pro
omnibus, qm ipsius solius est representare, corrigere, statuere, disponere, soluere
et loco illius ligare, qui ipsum aedificauit et nulli alij quod suum est plenum
sed ipsi soli dedit cui omnes iure Diuino caput inclinant et primates mundi
tang ipsi Dno nro Iesu Cro obediunt Hec ille. meminit D. Thomas ea de
re agens tract. contra errores Graecor, et tract. contra impugnantes religionem
c. 3. uers. si.

Septima et ultima 2o prox. conueniens ea sumitur, quod si epis iure proprio Diu
naq; institutione hac iurisdictionis externa ptas permitteretur nihil aliud
foret q; camerinam excitare, et sanctor, Patrum, statuta conuellere. pre
terea Ecclae usum longa annorum serie obseruatum euertere, et periculose
oia perturbare, qm ad se munia, et quaecumq; a iurisdictione proueniunt de quibus
superius 4a propositione dictum fuit, trahere conarentur, eoz modo politicam
Ecclae gubernationem (cuius plenitudo soli Petro eiusq; successoribus concessa
fuit) occuparent, et ut caetera omitam, quod de sacerdotum, omniumq;
Ecclae beneficior, collatione contingeret equidem cum illi ad iurisdictionem per

tineat, est glos. in c. transmissam, de elect. eaq; de causa solius PP. sit, quemadmodum ex superioribus liquet, idq; expresse tradunt Durand. in 4.º dist. 24. q. 5. Gabriel in canonelectione 3.^a Joannes dircum suo libello de libertate Christiana, et alij recentiores statim inquam hoc modo corruerent quae Bonifacius viij et clemens v. sanxerunt. ille in c. 2.º § preben. lib. 6. Sic uero in clem. p.^a ut lite pend. quae et a Conc.^o Viennens. comprobata sunt, et demum ab ecc^a recepta, quibus locis ecc^a personatum, dignitatum, aliorumq; beneficior^{um} ecc^{lor} ad Romanam Pont. ex sua potestatis plenitudine pertinere declarauerunt, ut tam non sicut Saceretici cupiunt totisq; uiribus conantur, clerum simul et plebem antiquo more (qui tñ uarius fuit ep^{or} creator, us rejicerent (quemadmodum et alij non nulli. Hoc tempore contra ecc^a institutum perperam contendant) sed oia prorsus ad se attraherent, sumos illos Pontifices simul et Viennens^{em} Conc.^m mendacij (ut ita dicam) pene insimulantes quodq; periculosum, ne dicam erroneum sit asserere nemo non uidet. tñ abest ut in sm^o re (quae nil aliud quam hierarchiae regiminis turbationem magno cum scandalo secum afferret) ansam prebeamus, neq; opus est, ut modo commemorem, quae iuris Canonici professores huc pertinentia scripserunt, cum omnibus obuia sint, et a praeiatis, praesertim Stapul. Gaspere, et Perusio et Ludouico ep^o sament^e prolixè admodum peruestarentur, sat nobis sit quae diximus indicasse, quod etiam si alia deficerent, omnem prorsus dubitationem tollant.

Censura super Decretum

Superest modo ut de Doctrina Ordinis, quae examinanda proponitur nonnulla breuiter attingamus, an ea scilicet summi Pontificis maiestati et ep^{or} auct^{or} congrua sit ea quae sine alicuius laesione eo ipso quod utrumq; contenditur sustineri queat. et quidem prima facie perpendibus apparet ibidem nil esse distatum, quod non recte praesertim Rom. Pont. dignitati conueniat, ibidem nil esse distatum quod non rectè et praesertim Rom.ⁱ Pont. dignitati conueniat. Nam asserere ep^{or} a C^{ro} esse institutos, eor^{um} in

Ecce Cath.^{ca} praeipuum locum sub Romani Pont. eiusdem Catholicae Ecclae, et
omnium Christi fidelium Pastoris, et Rectoris obedientia obtinere, atq; in Ecclis sibi
commisissis pascendi potestatem habere, eorq; in locum Apostolorum successisse, omni-
busq; Presbyteris esse superiores, extra omnem controuersiam esse uidetur, maxima
ex ijs quae nostris Axiomatibus sumus complexi sed reuera nonnulla sunt quae et
si bono animo Zeloq; sanctissimo, ut credere par est, posita sint, emendanda potius
q; probanda crediderim et primum quidem dum dicitur Ep^{os} sacrosanctae Rom. Ecclae
sedis Ap^{ca} auctoritate assumptos, desideratur omnino ut Romani Pontificis mentio
fiat, neq; ullo modo istud praetermittatur Nam et si regulariter PP. et sedes Ap^{ca} idem
sint, idemq; Christi concistorium, aliqua tñ sunt quae non ita utriq; conueniunt
patet quia PP. cum homo sit, peccabilis est, sed non Ap^{ca} sedes, quae sine ruga
et macula a Christo Dño instituta fuit, cum peccare posse PP. dicimus, no-
co tendimus, ut illum errore iudiciali circa negotia fidei errare posse pu-
temus. diuersa enim quaestio est, quam alias et uere et pie late pertractauimus
Praeterea dum omissio Pont. solius Ap^{ca} sedis mentio fiat, nescio quid subleat
an uero quod Ioan. Monachus et alij tradiderunt, facessat negotium, nimirum
Cardinales ea uoce tacite contineri eorq; in quasi poss.^{em} collocari ne absq; illor^{um}
consilio aequa negotia explicentur, quod quidem et si de congruo expediens
sit, non tñ efficit ut summus Pontifex ad id sit abstrictus, uti doctores
multis in locis commemorant, praesertim Abb. post alios in c. 2. de cler. non
resid. quibus et aliud adiungitur inconueniens, quod scz ex smoi silentio
ocasio Sacerdotalis uel irridendi dabitur, aut deniq; asserendi, quod no-
sine causa id factum sit, quasi summi Pontificis auctoritas in dubium uertatur
qua omnia euitanda sunt. atq; ideo mea snia utrunq; iungemus ad hunc
modum Docet s. synodus ep^{os} sacrosanctae Rom. Ecclae, summiq; Pont.
auctoritate assumptos non esse fragmentum humanum &c Nam illa uerba laxius
Papales parum digna sunt, quibus sancta synodus utatur Non igitur
loco sum. Pontifex (cui plenitudo potestatis a Christo Dño tradita fuit)
omittendus est, nec quoquo modo erubescendus eadem ueritate testante
qui me erubuerit coram hominibus, erubescam eum coram Patre meo
Item uerba illa eiusdem Cath. Ecclae penitus tollenda censeo at hoc loco po-

cor ut omnes pie animum intendant. quamq̃ em̃ nomen istud καθολικὴ, et καθολικός, idem quod universalis, prima sua significatione sumatur iamdiu tñ in eccl̃a aliam quoq̃ acceptionem habet, nimirum ut homo Cath^{icus} aut eccl̃a Catholica id sepe tantummodo significet quod orthodoxus, et eccl̃a ea, quæ veram fidem hæreticis omnibus repugnantem teneat, quo significato has voces usu venire sæpissime videmus et quidem eiusmodi hoc loco uideri potest. Nam dum dī eos in eccl̃a præcipuum locum rē de orthodoxa eccl̃a iuxta p̃m̃ acceptionem et loquendi usum vñ intelligendum, aut saltem quod loquutio dubia, aut amphibologica sit, parum concilio et eccl̃e cariori conveniens. Unde quæ sequuntur verba sub Romani Pontificis eiusdem eccl̃e Cath^{icæ} rē eundem sensum retinent, neq̃ idem quod universalis eccl̃e nomen explicant cum ex dictione eiusdem cum relativa sit, tum etiam quia etsi illa tollatur in salubra semper hæremus eoq̃ magis quod et si Catholicis et Patribus id contendentibus sensus sanus sit, quemadmodum credimus, non tñ id ab hæreticis, et ignavis hominibus illico euincemus quin potius ipsi more suo quo uolent detorquebunt, alios in suam sententiam facile pertracturi. Quapropter amputanda est omnis occasio, planeq̃ et dilucide (ut eccl̃am decet) et receptis usitatisq̃ uocibus loqueñ ne cum hæreticis tantillum quidem conuenisse uideamur, qui eccl̃am suam, cum Satana sit, Catholicam uocant, se ipsosq̃ Catholicos, nosq̃ hæreticos esse iactitant quod quidem ob oculos semper haberi est. Ideo uerba illa eiusdem Cath^{icæ} eccl̃e ut tollantur emixe precor, atq̃ adeo obtestor, et quod illorum loco de m̃pta item dictione eiusdem alia ponantur universalis eccl̃e ea em̃ propria uox est, et summo Pont. cōueniens ac plurimum in eccl̃a, et a sanctis Patribus usurpata, quæ admodum superius axioma ultimo docuimus, sic Chalcedonensis Synodus sic Athanasius, Marcus PP. plurimiq̃ alij Pontifices et Patres, et passim Divini et humani iuris professores loquuti sunt, aut si mauis uniuersa eccl̃a dicatur, qua uoce Gelasius et Pelagius uti sunt, ille ad Anastasium Aug^m. Sic a Gratiano relat^o 21. dictione quamuis idem em̃ sensus est, aut et si libet totius eccl̃e apponatur. quia eandem significationem omnino retinent, eaq̃ uoce Cyprianus usus est 24. g. p. loquitur et Greg^o ad Mauritium ubi ait Petro Apostolor^{um} principi cura totius eccl̃e et principatus cōmittitur

uerum uerba uniuersalis ecc^{ia} mihi magis placent tum quod usitata
et ab ecc^{ia} recepta, tum etiam quia ab haereticis tantopere reijciuntur q^o fit
ut modo (quemadmodum sexto axioma annotauimus, statimq³ dicemus a
Catholicis necessario inserenda sint ne cum illis quicq³ coe sit, aut aliquis
sileamus quo se uiltiores aut insolentiores faciant

3 In fine doctrina uerba illa omnes tñ sub Ro: Pont. et quae sequuntur Sto
possunt ut in corpore et extra annotata sunt, pleneg³ Ro: Pontificis in toto
orbe maiestatem et auctem explicant. Verum illa qui ex Ap^{co} ordine a D. N.
Iesu Christo electus est ut omnibus Christi fidelibus summa potestate praeditus
esset ni aliter uisum sit, deletem, eorumq³ loco substituerem cui pas-
cendi, regendi, gubernandi ecc^{iam} Dei potestatis plenitudo a D. N. Iesu Ch^o
tradita est. Haec em uerba meo iudicio abundantius significant. demus
et si in alijs uerba illa a D. N. Iesu Ch^o subijciantur, quae certe du-
bitationem tollunt, notum tñ uerbis illis uti, quae sic Sabent, qui ex
Ap^{co} ordine electus est ne periculose quisq³ erret, aut quoquo modo haer-
eticorum uerba usurpet, qui falso quotidie latrant, quod Petrus ab
ipsis Aplis in eorum principem electus sit, male perpendentes quod
Anacletus ea in re tradit 21. dist. in nouo. et Hier^o ad Iovinianum l^o
sum ait, inter duodecim fuit unus electus, ut schismatis tolleretur
oc^o, quae sane uerba ni recte perpendantur (siquidem Petro imme-
diata a Ch^o potestatis plenitudo tradita fuit) errorem facile parit
ac propterea ut sibi quisq³ praecauere, apposite admodum in margini
operum Hieronymi hoc loco nota adiecta est

4 Diximus aut id quod semper repetitum uolumus non modo factis,
sed ne uerbis quidem cum haereticis esse conueniendum, etiam si illa
rectum sensum Sabere possent, nec deniq³ quod ante diximus nobis
aliquid uel tacendum uel omittendum quo uel ipsi superiores sese
cautent, aut in silentio res fiant, aut deniq³ timidiore eorum ca-
nos esse factos existiment cuius rei perspicua exempla in ecc^{ia} sunt
Cum Hebrontarum Saresis orta esset contendendum nos oportere sequi

Judeos ut hostia in sacramento altaris fermentata non essent ut sic
 Paulum sequamur manducantes in azymis sinceritatis et veritatis. loco
 pp. quemadmodum ex ipsius epla 41. ad Epōs Syria uidere est instituit, ut ad
 tempus uterentur pane etiam fermentato, et quamuis Græci eiusmodi morem et nūc
 obseruent, eccā tñ Latina ubi sopitus est sic error ueterem consuetudinem
 iterum suscepit, ita ut iam amplius panem fermentatum in usu sacramenti non
 admittat. Nestoriani cum uellent Christi personam distrabere in duas, unde
 sequeretur Mariam tantum esse matrem hominis Christi, non Dei, sicut ipsi
 contendebant, orta est dissensio de duobus nominibus, quibusdam asserentibus
 Theotocon id est Deiparam, alijs affirmantibus Christotocon esse, diciq; Mariā
 tanq; Christi matrem, et quamuis utrunq; hoc nomen præcipue eidem competat
 ut tñ hæresis Nestorianorū opprimeretur eccā ad tempus prohibuit Mariam
 uocari matrem Christi cum tñ uerissime esset. Testis est Leo eadem epla 41
 et Hormusda PP. in ea, quam ad Iustinum Imp.^{rem} scripsit. Melchades PP. (teste
 Damaso) statuit ne ulla 2^oe die Dñica, aut feria quinta ieiunium quis
 fidelium ageret, quia eos dies Pagani quasi sacrum ieiunium celebrabant
 et Manichæi inuenti sunt in urbe Roma id ipsum ex superstitione obser-
 uantes. quod Aug.^s epla 86 ad Casulanum plene cōmemorat Sic Greg.^s
 „ Leander scribens lib. p. regi. c. 41. Reprehensibile, inquit, esse non pot
 „ infantem in Baptismo ter uel semel immergere, quando et in tribus mer-
 „ sionibus personarum trinitas, et in una pot Diuinitatis singularitas de-
 „ signari, sed quia nunc Sueusq; infans ab hæreticis in Baptismate ter
 „ submergebatur fiendum apud nos esse non censeo, ne dum mersiones nume-
 „ rent Diuinitatem diuidant, dumq; quod faciebant faciunt, se morem
 „ nostrum uicisse gloriantur. Quod idem et Concilium Toletanum 4^m. c. 5.
 statuit, cui simile est illud de nouitate uocis (Somusion) et quæ de
 corōne laicorum sub una tm spē panis eccā statuit, et demum quod Ge-
 lasius scripsit de consecratione dist. 2. c. comperimus. cuius uerba
 sic describere opus non fuit, neq; alia item plurima addere, si Germa-
 num Constantinopolitanum in 4. actione 7. synodi epla ad Thomā ep̄m
 Claudiopoleos ad hanc rem citauerim, ubi postq; de imaginibus contra

Iconoclastas agit. Caueamus, inquit, omni studio ne huius rei auctores
simus, ante omnia uero prouidendum est ne a sententia permuteris, ne
ex hoc inimici nostri et hostes Crucis Christi supercilium eleuent contra
fidem nostram, et dicant hucusq; Christum errarunt. Hæc ille Tandem
ut semel finiam in ciuilibus rebus modus componendi lites is est, ut unus
quisq; de iure suo aliquantulum remittat. at in negotio fidei (quemadmodum
Aplūs docet) neq; ad horam cedere oportet, neq; apicem unum, aut syllaba
am auferre, tacere aut in operis protestatione dum oppugnatur relin-
quere. Quæ oia ad ea quæ proximè circa doctrina censuram, et ultimum
axiomate mirifice faciunt. Erunt igitur quæ circa doctrinam Sane
notauimus, accurate perpendenda, ne uel uideamur quicquam uelle ha-
bere commune cum hæreticis, uel tacere quicq; quo cessationis, aut timi-
ditatis alicuius insimulemur.

Hæc habui quæ super hac materia dicerem, quæ tamen Ecclesie censuræ
et cuiuslibet melius sentientis lubentes submittimus. datum ny Non. Jul. 1563

Fran^{cus} Vazgab